

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Upravištvo

še nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako še ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravištvo

še nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četverostopne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

P. samezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Uravnava Vipave.

Uravnava Vipave se je uže mnogo pisalo in govorilo. Posebno na shodih pred volitvami so hudo zabavljali o dosedanjih poslancih in o dež. odboru taki ljudje, ki nimajo pojma o težkočah, katere povzročuje tako podjetje.

„Gorica“ je uže meseca marca l. 1906 naglašala, da je treba v prvi vrsti skrbeti za splošni načrt o regulaciji Vipave in za tozadevni stroškovnik. Toda tudi do takih načrtov, ki stanejo tisočake, ni tako lahko priti, kakor bi si kdo mislil. Vsak inženir ni za tako delo, marveč le oni, ki se je s tem pečal in ima na tem polju posebno znanje in posebne skušnjaje.

V Primorju sploh nimamo takih inženirjev razen vladnih pri ekspozituri v Gradišču. Vsekako se je bilo treba torej obrniti na vlado, ako se je hotelo doseči take načrte.

Deželni odbor, ki uvideva nujno potrebo vsaj delne uravnave Vipave, se je tudi obrnil po inicijativi odbornika l. Berbuča na c. kr. vlado s prošnjo, da bi ona dala svojim tozadevnim organom nalog za izvršitev splošnih in podrobni načrtov v svrhu uravnave Vipave in vseh njenih pritokov.

Po dolgem času je došel odgovor od notrajnega ministerstva, da bi ono dalo izvesti zahtevane načrte proti odškodnini 6000 K, toda le za reko Vipavo, dočim bi moral izdelati načrte za regulacijo pritokov, ki se všttevajo med hudournike, c. kr. gozdno-tehnični odsek za regulacijo hudournikov v Beljaku.

Ker ni imel dež. odbor zahtevane vsote na razpolago, obrnil se je vnovič do notrajnega ministerstva, naj bi ono dalo izdelati te načrte brezplačno. Ob enem obrnil se je tudi na c. kr. poljedelsko ministerstvo glede načrtov za pritoke-hudournike.

Po dolgem pogajanju med obema ministerstvoma dalo je c. kr. poljedelsko ministerstvo, potem ko so posegli vmes tudi naši državni poslanci in deželni odbor osebno, tehnični sekciji v

Beljaku nalog, naj načrte izdela. Gozdni komisar in inženir A. Scala je imel to nalogo, katero je pred kratkim dovršil.

Sedaj imamo splošne načrte in stroškovnik za to podjetje, in s tem je dan predpogoj, da pridemo do istinite uravnave navedenih voda.

Načrt objema najprej uravnava reke Vipave, potem Lijaka in naposled Branice. Načrt o uravnavi Vipave od Ustij do Soče je razdeljen v tri oddelke, prvi sega od km 2 do 6-5, to je od Peči do Bilj, drugi od km 8 do 17 ali od Bilj do Batuj in tretji od Batuj dalje od km 21 do 31.

Iz tehničnega poročila posnamemo za sedaj le eden odstavek, iz katerega je razvidno, kako sodi o vipavski dolini inženir Scala, kar bode čitatelje, posebno Vipavce, zanimalo.

„Vipavska dolina“ — piše Scala — „šteje med najrodovitnejše in lepše doline južnih kronovin, in je znana radi svojih izrednih pridelkov povrtnin, sadja in vina, ki se izvažajo; zato pa je ta dolina za pokneženo grofovino goriško-gradiško v poljedelskem oziru velike važnosti“.

Iz stroškonika je razvidno, da bi stala uravnava prvega oddelka Vipave okroglih 758.000 K, drugega pa 743.000 K in tretjega 282.000 K. Skupaj bi znašali torej stroški za uravnava Vipave 1.783.000 K.

Za uravnava Lijaka so proračunjeni stroški na 365.000, in za uravnava Branice pa na 201.000 K.

Vsi stroški za uravnava navedenih voda in njihovih pritokov bi znašali po tem načrtu okroglih 2.350.000 K.

V pondeljek in torek si je ogledala tehnična komisija, pri kateri je bil tudi zastopnik poljedelskega ministerstva, vso situacijo na licu mesta ter primerjala in ocenjevala načrte. Kaj je na to stran sklenila, nam ni znano; toliko le vemo, da se ne bode Vipava tako radikalno regulirala, kakor kaže ta prvi splošni načrt. Vendar pa bodo znašali stroški približno 1.500.000 K. V mejah tega načrta je pa mogoče sedaj takoj izvesti posamezna obrambena dela, kjer dela voda največjo škodo. Name-

rava se začeti v Renčah, kjer je most v nevarnosti, v Dornbergu, kjer razjeda reka najrodovitnejši svet, in v Selu in Kasovljah iz istih razlogov.

Po triletnem prizadevanju poslanca Berbuča in deželnega odbora kakor tudi naših državnih poslancev smo prišli vendar do teh načrtov in stroškonika, to je, dovršen je predpogoj za financiranje in izvršitev dela. Stalno je, da bode treba še več časa za to izvršitev.

Dopisi.

Iz Dornberga. — Preteklo nedeljo 20. t. m. je imelo naše izobraževalno društvo izvanredni občni zbor, da se pravila premene v tem zmislu, da se ustanovi telovadni odsek. Pri tej priliki se je na novo vpisalo v društvo 27 mladeničev, kateri bodo vsi telovadili. Kakor hitro bodo pravila potrjena, ki so se že namestništvu predložila, začne telovadni odsek delovati. Vseh mladenčev je za telovadbo dozdej prijavljenih 38, a njih število bo še poraslo. Na praznik sv. Petra in Pavla 29. t. m. bo pa imelo naše društvo ob 3½ popoldan predavanje v občinski dvorani. Predaval bo g. dr. Peter Šorli. Predmet podučnega predavanja bo o potresu in pravih potresnih vzrokih. K predavanju so vladno vabljene vsi člani in članice društva.

S Kobariškega. — Pretekli teden se je mudil v naših hribih korni poveljnik Eksceleca Potiorek. Nadzoroval je vojaštvo, ki je imelo pri tej priliki obmejne vaje ter si ogledal razne ceste, katere delajo vojaki — pionirji. — V sredo t. j. 16. t. m. zjutraj je šel iz Tolmina v spremstvu višjih častnikov skozi Volče čez Kuk ob meji v Livek, kjer je bil slovesno sprejet. Vas je bila v zastavah, topiči so pokali. Pozdravili so ga g. kurat in občinski zastop, ki mu je izrazil želje občinstva glede ceste, katero delajo vojaki od Livka čez Šturme do meje. Z Livka se je nato s svojim spremstvom odpeljal z avtomobilom po strmi cesti v Kobarid, ki je bil ves v zastavah. Tu so ga med pokanjem topičev pozdravili g. dekan in občinski

zastop. Naslednjega dne se je odpeljal v Kot, kjer je bil povsod slovesno sprejet. Iz Breginje je potem v petek zjutraj odrinil čez visoki Stol na Bovško. Eksceleca je s svojo prijaznostjo in ljubeznjivostjo pri sprejemih povsod napravil na ljudstvo jako dober utis.

Komenski okraj. — V torek dne 22. t. m. je bila v Komnu volitev v cestni odbor za komenski okraj. Do izvolitve ni prišlo. Tudi do ožje volitve ne, ker so bili giasovi razcepljeni. Bilo je namreč skoro toliko kandidatov, kolikor volilcev. — Čudno je — ako ne predrzno, da se sili v komenski cestni odbor tudi tak človek, ali pravzaprav dva, ki sta deležna v znani kraški trtni aferi. Celo prejšnji predsednik, Štrekelj, je med kandidati!!

Gospodje župani in podžupani, izvolite pri prihodnji volitvi take odbornike v cestni odbor, na katere se lahko zanesete in ne takih, ki se silijo v odbor le zato, ker je bajé odborova blagajna dobro naložena — „korito“!

Politični pregled.

Parlamentarni položaj.

Včeraj je zbornica končala razpravo o državnem proračunu, katerega je sprejela tudi v zadnjem čitanju. Do 30. t. m. t. j. do prih. srede zbornica ne bode več zborovala. Kaj se potem zgodi, ni še prav gotovo, kajti „Slovanska Jednota“ stoji do danes še vedno na stališču, da v tem zasedanju se nima več razpravljati o kakih zakonskih načrtih, a najmanj pa o trgovskih pooblastilnih zakonih, katere vlada potrebuje. V sredo pride najprej na vrsto nujni predlog čeških poslancev glede ustanavljanja šol za narodne manjšine. Ako bi hotela vlada priti na dnevni red s kakim zakonskim načrtom, ki bi bil nji všeč, pa bi ne bil po volji „Slovanski Jednoti“, sledili bi omenjenemu nujnemu predlogu še drugi tako, da bi bila vlada primorana odgoditi zasedanje, ako ne pride med njo in „Slovansko Jednoto“ do kakega sporazuma.

Velikonočne razglednice.

(Študija.)

(Konec.)

Piruh je znamenje našega prihodnjega vstajenja. Jajce se pravzaprav dvakrat rodi. Prvič iz kokoši, kedar je kokoš znesla, drugič kedar se iz njega pišče izvali.

Tako tudi človek se v prvo rodi iz matere in se v drugič skozi smrt prerodi za večnost.

Iz jajca se ne izvali po zemlji lazeča žival, no ptice, ki letajo, niso neobhodno navezane na zemljo, ki se lahko uganajo sovražniku. Taki bodo ljudje po svojem vstajenju. Vse kar je na zemlji, ne bo jih mikalo, le k nebeskemu veselju se bodo povzdigovali. Tako ima piruh res pomen, veličasten pomen prihodnjega vstajenja.

IV.

Na velikonočnih razglednicah vidimo tudi živali: petelina; kokoš, zajca. — O petelinu ni veliko govoriti. Mala piščeta tu in tam nadzoruje, je vodi, je varuje. Pomen je tak, kakor pri piruhih.

Kaj pa zajec? To, to je zagonetka. Kaj ima zajec z Velikonočjo opraviti? Tu nam je poseči zopet v starodavne poganske čase. V „Alte u. neue Welt“ 1906 p. 443 čitamo o velikonočnem zajcu, ki — poosebljen — sam pripoveduje sledeče:

Ime mi je: Velikonočni zajček — toda že sto in sto let živim. Ko so bili stari Germani še pogani, sem bil v službi germanske boginje: Ostara, ki je bila bôginja izhajajoče jutranje zarje (Od te bôginje prihaja nemška beseda: Ostern = Velika noč.) Ko je ta bôginja se vspenjala čez gaje in livade, so šle za njo lastavice, štoklje, srne, jeleni in zajci. Mi zajci smo boginji izborni služili s svojimi brzimi nogami in zato smo bili radi hitrosti Germanom sveta žival, in našega mesa ni smel nikdo jesti. O takrat je bila za nas zajce zlata doba! Na praznik boginje Ostare sem moral nositi piruhe (pisanke) človeškim otrokom. Rudeča so bila Donarju posvečena, rumena pa bôginji Freya. Kajti že poganom je bilo jajce simbol vedno vračajoče se pomladne rodovitnosti. Toda vsa poganska božanstva so

se morala umakniti krščanskemu pravemu Bogu. Prišli so v deželo resni možje (misijonarji?). Zapela je sekira in Donarju posvečeni hrasti so popadali in namesto njih so možje vsadili — križ. Tudi sveti gaji so napravili prostor cerkvam in samostanom. Božanstva: Donar, Freya in Ostara so izginila v morje pozabljenosti. Samo jaz zajec bôginje Ostare sem ostal in pokristijanjeni Germani so me nazivali: Velikonočni zajec. Ker niso več poganska božanstva darovala otrokom piruha, sem jaz prevzel ta posel: Na Veliko noč zjutraj pokladam piruhe v senena gnjezda, katera otroci spletó v pušpanovem grmu na vrtu. (Pôdobno Slovencem — otrokom, — ki na sv. Nikolaja dan izpostavijo prazen čevljev na okno, da jim sv. Nikolaj prinese darove.) Kako se veseló otroci, ko na Veliko noč zjutraj najdejo pisana jaca v gnjezdu! Tako sam zajček pripoveduje. Na Tirolskem in po drugih nemških pokrajinah še dandanes nastavijo otroci bogatih družin senena gnjezda na vrtu v pušpanovem grmu; — na Veliko noč najdejo lepa jajca — piruhe, katerih sevó ni prinesel zajec, marveč skrbna

mati ali dekla, da napravi otrokom posebno veselje.

Dostavek. V starem času so govorniki v cerkvi in v šoli temeljito razlagali simbole praznikov. O Veliki noči so v cerkvenem govoru delili pihruhe med poslušalce, seveda le v besedi. Govorniki: Taber in Lohner imajo cele govore osnovane posebno iz simboličnega pomena velikonočnega pihruha. Nekje piše Lohner, da se piruh lahko primerja Kristusom in pravi:

Lupina pihruha pomeni umrljivo, čisto in deviško Telo Kristusovo. Beljak (albamen) pomeni prečisto Kristusovo dušo. Rudeči piruh pomeni Kristusovo grenko trpljenje. „Zakaj je pa rudeča tvoja suknja in tvoje oblačilo kakor njih, ki tlačijo v tlačilnici? (Jz. 63.)“ Kakor pa mora koklja jajce ugreti, — ali pa umetna gorkota posebno (kakor pri starih Egipčanih), da se stre lupina in pišče izleze, tako je morala velika ljubezen Jezusa napotiti, da je strašno trpljenje Mu strlo telo in da je Njegova duša poveličana se dvignila proti nebesom. (Primeri Lohner: Bibliotheca concinat. za Vel. noč.) Jos. Gilanc

Državni zbor.

V sredo je poslanska zbornica rešila četrto skupino državnega proračuna obsegajočo proračun za trgovinsko, poljedeljsko, železniško in domobransko ministerstvo. V četrtek je začela razpravljati o četrti in zadnji skupini, namreč o proračunu finančnega ministerstva in o finančnem zakonu. Poslanec dr. Krek je imel dolg govor, v katerem je ostro napadal vlado, zlasti pa finančnega ministra Bilinskega. Bilinskemu je očital, da je največja nesreča za Avstrijo in da deluje za kralja Kossutha. Koncem svojega govora je stavil predlog, naj se od Bilinskega plače črta 5000 K. Ko se je Bilinski dvignil, da bi odgovarjal na Krekova izvajanja, so ga obkolili Slovenci in Hrvatje ter mu klicali: „Abcug, sramota, vi niste Slovan, vi kmetijski oderuh, vi ste prodali bosanske kmete madžarskim oderuhom, sram vas bodi“ itd. Na to so Čehi, Slovenci, Hrvatje in Srbi demonstrativno zapustili zbornico.

Minister je pojasnjeval potrebo, da je treba državi novih prihodninskih virov. Obžaloval je, da ni niti še izvoljen odsek, ki naj se posvetuje o novih davčnih predlogih, v katerem odseku bi minister razložil, kaj potrebujejo država in dežele. — Minister je rekel, da če ne bo mogel odsek razpravljati o davčnih predlogih pred poletnimi počitnicami, bo moral to vsekakor storiti na jesen, kajti potem se bo čutilo posledice, izlasti vsled tega, ker bodo morali storiti tozadavne sklepe deželni zbori, preden bo mogel sklepati državni zbor. Deželni zbori utegnejo skleniti 10 odstotne doklade na osebni prihodninski davek; če bo pa to za davkoplačevalce in dežele boljše, o tem dvomi minister. Potem je pa tudi treba nadomestiti 32 mil. davka na pivo, ki odpade deželam. K temu treba še pripomniti, da prestane koncem tega leta delež dežel na povisanem davku na žganje, kateri delež znaša v zadnjih letih okroglo 20 mil., dočim povisani davek na žganje teče avtomatično naprej.

Minister se je potem bavil s petrolejskim vprašanjem in je rekel, da hoče finančna uprava preprečiti škodljivo pogodbo (kartel), katero so hoteli domači producenti na škodo konsumentov skleniti z ameriškimi producenti. Potem je minister omenjal zgradbo velikega hotela obsegajočega kakih 200 sob, katerega bode gradil v Trstu neki konsorcij na prostoru, kjer se nahaja sedaj trgovinska pomorska oblast in ki je cenjen na 1313.691 K. Gradbo tega hotela priporoča tudi tržaški namestnik.

Včerajšnja seja poslanske zbornice je bila mestoma silno viharna. Mladičeh dr. Stransky je vehementno napadal vlado radi njene protislovenske politike ter petkrat pozval Poljake, naj ne podpirajo take vlade. Ker je imenoval justičnega ministra dr. Hochenburgerja „navadnega političnega hudodelca“, ga je predsednik poklical k redu. Na izvajanja dr. Stranskega je odgovarjal načelnik poljske ljudske stranke Stapinski, ki je zagotavljal, da Poljaki ne bodo več pripustili, da bi se krivično postopalo proti kateremukoli slovenskemu narodu. Nato je govoril dr. Šusteršič, ki je prečital razglas bosanske vlade, da bo madžarska agrarna banka pričela z odkupovanjem kmetov 8. oktobra in da se naj do tega časa pripravi ves potreben material. To razkritje je vzbudilo v zbornici veliko senzacijo. Dr. Šusteršič je izjavil, da bodo Jugoslovani z vso odločnostjo nadaljevali borbo proti vladi in da bodo porabili vsa sredstva, da strmoglavijo nesposobni Bienertov kabinet.

Konečno je prišlo do glasovanja. Zbornica je vsprejela proračun v vseh čitanjih, ravno tako tudi finančni zakon. Predlog posl. dr. Kreka, naj se iz proračuna briše 5000 K za finančnega ministra, je bil pri poimenskem glasovanju odklonjen z 229 glasovi proti 210.

Prihodnja seja bode v sredo ob 3. uri pop.

Italijansko vseučiliško vprašanje v proračunskem odseku.

Zadnje dni se bavi državnozbornski proračunski odsek z razpravo o italijanski pravni fakulteti. O tem vprašanju nastal je pri nekaterih nemških strankah in pri vladi hkratu naravnost čuden preobrat. Dočim so bili nemški krščanski socialci do sedaj poleg Jugoslovancev najodločnejši nasprotniki italijanske zahteve, da bi se italijanska pravna fakulteta ustanovila v Trstu, so ti ljudje, ki zadnji čas kar čez noč menjavajo svoja načela, ako jim to le kaže, postali najgorečnejši zagovorniki omenjene italijanske zahteve. Dočim so videli poprej nevarnost za državo v tem, ako bi se italijansko vseučilišče ustanovilo v Trstu, dočim so poprej neštevilo krat v svojih listih kakor tudi v svojih govorih na javnih shodih povdarjali, da bi bilo ital. vseučilišče v Trstu pravo pravcato ognjišče irredentizma, zatrjujejo sedaj, pridružujoč se socialnim demokratom, na vso moč, da bi bil ravno z ustanovitvijo ital. vseučilišča zadan smrtni udarec irredentovskemu gibanju na Primorskem. Kakor se vidi, hočejo ti ljudje sedaj izganjati hudiča z belcebubom. In ravnotako se vede tudi vlada. Sicer pa bode najbližja bodočnost pokazala, koliko resnosti se nahaja v tej komediji. Proračunski odsek je torej v tem vprašanju uže v treh sejah zaporedoma razpravljal, ne da bi storil koraka naprej. Poslanec Gostinčar, ki je v tork z začel svoj govor, naperjen proti ustanovitvi italijanske pravne fakultete, ga je v sredo nadaljeval, a ni niti uvoda končal. Ako je pa uže uvod tako dolg, kako dolg bode pa šele govor? Govori se namreč, da ima poslanec Gostinčar pred seboj celo kopo knjig in brošur, in predno bode vse to prebral, bode poslanska zbornica skoro gotovo odgojena, ako se ne dogodi kak čudež, t. j. ako ne pride do od Jugoslovancev zahtevanega iunctima med italijanskim vseučiliščem in med slovenskim vseučiliščem v Ljubljani.

Štirje dalmatinski poslanci izstopili iz „Narodne zveze“.

Zadarski „Narodni List“, glasilo poslanca Biankinija piše, da so dalmatinski poslanci Biankini, Ivčević, Perić in Vuković prijavili svoj izstop iz „Narodne zveze“, izjavljajoč ohenem, da so pripravljene kot posebna skupina vstopiti v „Slovansko enoto“.

Italijanska zunanja politika v Italijanskem parlamentu.

V sredo se je bavil italijanski parlament z zunanjo italijansko politiko. Nas zanima najbolj to, kar je minister za zunanje zadeve Tittoni povedal o trozvezi. Ker se je zadnje čase mnogo o tem pisalo, da se je trozveza za nadaljno in sicer daljšo dobo ponovila, zahtevali so razni govorniki od ministra Tittonija, da jim to stvar pojasni, kar je tudi storil. Minister Tittoni je rekel, da o ponovitvi trozveze ni bilo med merodajnimi činitelji še govora in da torej taka ponovitev tudi ne obstoji. Prišel je na razgovor tudi obisk ruskega carja, o katerem se zadnje dni mnogo piše, da bode obiskal razne vladarje in tako tudi italijanskega kralja. Skrajna levica je proti temu obisku odločno protestirala ter stavila tudi dotični predlog, naperjen proti obisku. Poslanci skrajne leve so žugali, da bodo v Italiji ruskega carja izžvižgali, ako se prikaže tja. Minister Tittoni je sicer proti takemu nastopu odločno ugovarjal in tudi dotični predlog je bil z velikansko večino odklonjen.

Vojska med Turčijo in Grško.

Nevarnost vojske med Turčijo in Grško postaja vedno večja. Prihodnji mesec zapuste najbrže mednarodne čete otok Kreta, in tedaj si ga bode Grška najbrže s silo hotela prisvojiti, čemur pa se bode Turška odločno upirala, tako, da bode moralo odločiti orožje.

Darovi.

Za „Šolski Dom“

je došlo predsedništvu: Anton Križnič, dež. poslanec itd. v Kanalu 5 K, Josip Pavletič, kanonik in stolni župnik v Gorici 20 K, dr. A. Gregorčič v Gorici 20 K, podružnica sv. Cirila in Metoda v Dornbergu od prebitka veselice dne 20. t. m. 50 K.

Srčna hvala!

Domače in razne vesti.

Smrtna kosa. — Po kratki, a mučni bolezni — bila je solničarica — je umrl v noči od torka na sredo v Gorenjevsi pri Kanalu občespoštovani posestnik Anton Križnič v 53. letu svoje dobe, ki zapušča udovo in 7 nedorastlih otrok. Pokojnik je bil brat šolskega svetnika in ravnatelja ženskega izobraževališča v Gorici g. Štefana Križniča. Pogreb se je vršil v petek zjutraj. Vodil ga je domači duhovnik ob asistenci dveh čč. oo. kapucinov. Poleg mnogoštevilnih domačinov udeležili so se pogreba tudi gg. profesorji goriškega ženskega izobraževališča, učitelji c. kr. vadnice in mnogo gojenk ženskega izobraževališča. Med pogrebci smo videli tudi c. kr. deželnosodnega svetnika in voditelja kanalskega sodišča g. M. Fabijana, dež. poslanca gg. Zego in Križniča, ces. svetnika g. Vodopivca itd. Gospodu šolskemu svetniku Križniču kakor tudi pokojnikovim ostalim izrekamo naše najiskrenejše sožalje, pokojniku pa svetila večna luč!

Umrl je v Šempasu 86-letni večkratni župan g. Josip Cernatič, občespoštovan mož, ki je s svojim lepim življenjem bil v vzgled posebno sedanjemu mlademu svetu, ki gleda le, kako bi malo delal, dobro jel in pil ter se zabaval. Bil je mož stare korenine in delaven. Lep pogreb je pokazal, da so ga vsi spoštovali. N. p. v. m.!

Veselica šolskodomske mladine ob sklepu šolskega leta bo dne 3 in 4. julija t. l. v dvorani „Central“, nakar uže sedaj opozarjamo prijatelje našega šolstva. Vspored objavimo pravočasno.

Hinavsko. — Hinavsko potuhnjena „Soča“ pravi, da nunci okoli „Gorice“ in „Prim. Listi“ ne poznajo udanosti in pokornosti do svojega višjega duhovna, ki nosi mitro (misli stolnega prošta mons. Faiduttija, ki je praznoval 15. t. m. petindvajsetletnico mašništva), da pri tem slavljju je šlo za čisto duhovsko reč in da je bila dolžnost „Gorice“ in „Prim. Lista“ omeniti to slavnost. — Pred vsem povemo Gabrščekovi „Soči“, da ji ne priznavamo pravice poučevati nas o naših dolžnostih na katero koli stran, ker jih poznamo bolje od nje. — Pa to jej povemo, da laže, ako trdi, da nas veže dolžnost udanosti ali pokornosti do moža, ki nosi mitro, ako meri s tem na mons. Faiduttija, kakor v resnici meri. — Kako „Soča“ spoštuje tega „višjega duhovna, ki nosi mitro“, je pokazala takrat, ko mu je grozila, da mu zbije mitro z glave.

Dalje pa ni res, da pri omenjenem slavju je šlo za čisto duhovsko reč.

List „Eco del Litorale“ je naslovil svoj popis Faidutti-jeve slavnosti „L'esultanza di un partito“. S tem naslovom je vsa slavnost označena kot slavnost politične stranke. Petindvajsetletnica Faidutti-jevega mašništva je bila le zunanji povod, da je slavila furlanska ljudska stranka prošta Faidutti-ja kakor organizatorja in politika: o „mašniku“ Faidutti-ju skoro ni bilo niti govora. — V imenu furlanskih duhovnov je pozdravil župnik Bandeu slavljence kot povzročitelja moralnega i materijalnega odrešenja Furlanije. —

Na banketu v Südbahnhotelu je prvi napil proštu baron Locatelli kot predsedniku društva „Unione politica“. — Govorilo se je o preteklih in prihodnjih volitvah: prošta Faidutti-ja so ime-

novali furlanskega Lueger-ja: il campione del Friuli, itd.

Da se nismo vtikali v politično slavnost, ki jo je napravila furlanska ljudska stranka svojemu voditelju (duce), bo odobral vsakdo, ki pomisli, da prošt Faidutti in dr. Bugatto sta v največjem času bolj zagrizena nasprotnika slovenskih zahtev, kakor so liberalni Lahi.

Ako ne dobimo slovenskega učiteljišča v Gorico ali ako bo treba znova voliti za deželni zbor, bo to zasluga imenovanih gospodov.

Hvalisanje in slavljenje naših narodnih nasprotnikov prepuščamo „Soči“, katere glavni urednik še vedno upa, da s pomočjo prošta Faid. bo prešteval svitile kronice dež. odbornika, Hinc illae lacrimae. Odtod ta (figurirana) občutljivost!

Absolviranim slovenskim pravnikom se nudi sedaj lepa prilika dobiti si službo na sodnijah na Primorskem, kjer je sedaj veliko pomankanje posebno slovenskih praktikantov. Čez par mesecev postanejo avskultanti z adjutumom in potem čez dve leti uže sodniki.

Nemstvo na naših državnih železnicah. Tudi mi smo uže mnogo pisali o ponemčevanju na našem državnem kolodvoru, o ponemčevanju, katerega širijo uradniki državne železnice. To pa se ne dela samo v Gorici, ampak tudi po drugih krajih slovenskega ali hratskega ozemlja. Povsod se nastavljajo višji uradniki ultranemci, ki svobodno agitirajo za vsenemštvo. Če se tu in tam dobi kak nižji uradnik Slovenec ali Hrvat, se ne upa reवेž niti slovensko ali hratsko govoriti iz strahu pred svojim šefom. German šef pa sme na protizakonite načine agitirati tudi v uradnih prostorih za germanizacijo. Poročali smo, da so v Gorici zborovali pred časom pod protektoratom znanega Wieserja Nemci, katerim sezida „Schulverein“ in „Südmarka“ novo šolsko poslopje blizu državnega kolodvora. Na tem zborovanju je povedal German prof. Steiner, da je izposloval pri dvornem svetniku Ruffu, da se bodo pri plači uslužbencev državne železnice utrgavali prispevki za nemško šolo na Bianči. Tudi mi smo takrat protestirali proti takemu postopanju ter rekli, da se uradni prostori spreminjajo v posredovalnice „Südmarka“ in „Schulvereina“ ter vprašali, kaj bi rekel dvorni svetnik Ruff, ako bi se kak slovenski uradnik na državni železnici drznil odtrgavati uslužbencem na plači prispevke za naš „Šolski Dom“. — Vsled takega Slovence izzivajočega postopanja železniške uprave državnih železnic in pa vsled nameščenja ultranemških uradnikov po slovenskem in hratskem ozemlju, ki ne poznajo ljudstva in njegovega jezika, je stavil poslanec Mandič interpelacijo na ministra železnic ter ga vprašal na koncu:

1. Kako more opravičiti, da se med našim narodom nameščajo kakor uradniki nemški agitatorji, a na ravnateljstvu v Trstu imenuje za vse tehnično-administrativne oddelke kakor predstojnike izključno Nemce ali take osebe, ki jim je naš jezik absolutno popolnoma tuj?

2. Ali odobrava vaša prevzvišenost navedeno postopanje uradnika Wieserja in njegovih tovarišev v Gorici?

3. Smatra-li vaša prevzvišenost dovoljenje dvornega svetnika in ravnatelja državnih železnic v Trstu glede pobiranja prispevkov in odtrgavanja od plače uslužbencev po zakonu dovoljenim ali opravičenim?

Poročilo o dosedanem delovanju društva za podporo izpuščenih kazencev in njihovih nedolžnih rodbin v pokneženi grofiji Goriško-Gradiščanski. Do koncem leta 1908 zglasilo se je za društveno podporo 119 oseb oziroma rodbin, od katerih je bilo vrednih in deležnih podpore 179. Izposlovalo se je za 54 delo, 29 se je nakupilo obleke, orodje itd., v 6 slučajih je bilo prekli-

cano vsled društvenega posredovanja policijsko nadzorstvo oziroma se je doseglo, da se je izpustilo kaznenca iz prisilne delavnice, 50 prositeljem so se dale denarne podpore in v 51 slučajih se je pomagalo na drugi način, kakor n. pr. z vsprejemom v zavetišče maloletnih. Denarnih podpor se je izdalo v skupnem znesku za 1252 K 65 vin. Za vzdrževanje zavetišča, hrano in obleko ter druge stroške za maloletne potrosilo se je do 31. decembra 1909 leta 5756 K 55 vin.

Piedimonte rabi za našo Podgoro Faiduttijevo glasilo „Il Popolo“ v svoji večerajšnji številki, kar ni v čast omenjenemu listu. Naj nam pove omenjeni list, kje, izvzemši irredentovse liste se nahaja poleg Podgore tudi Piedimonte! — C. kr. uradi ne poznajo Piedimonte, Slovenci tudi ne poznajo Piedimonte, enako mnogi laški listi ne. Med onimi listi pa, ki pačijo naša krajevna imena večkrat prednjači imenovano glasilo. Ne vemo zakaj! Kaj res tako grozno smrdi imenovanemu listu lepo sloversko ime Podgora? Vsaj zdi se tako!

Dar. — „Centralna posojilnica“ je dala za „Slov. katol. delavsko društvo“, društvo „Skalnica“ in „Zvezo slov. kolonov“ 60 K. Hvala!

Volitve za mestni zastop v Trstu. — Včeraj so se vršile volitve za I. volilni razred v tržaški okolici. Volilo se je v treh volilnih okrajih. Izvoljena sta bila v I. vol. okraju slovenska kandidata dr. Wilfan in Anton Sancin; v II. vol. okraju sta izvoljena slovenska kandidata dr. Rybač in dr. Slavik. V tem volilnem okraju, ki obsega Vrdelo, Lonjer, Rocol in Kolonjo, je bila borba najhujša. Slovenska kandidata sta dobila namreč: dr. Rybač 205, dr. Slavik pa 199 glasov. Cikorijaš dr. Cimadori pa 160 glasov. Ta volilni okraj sega namreč globoko v mesto. V III. vol. okraju so bili izvoljeni: Alojzij Gorjup, Svetko Martelanc, dr. Martinis in Josip Pertot, torej vsi slovenski kandidati.

Nova železniška proga iz Gorice v Červinjan bi bila imela iti, kakor je bilo določeno, ob desnem bregu Soče skozi Pevmo in Podgoro. Postajališče bi bilo v Pevmi, postaja v Podgori, kar bi bilo ugodno za naša Brda, ki so doslej tako oddaljena od prometnih sredstev. — Sedaj pa se govori, da nameravajo načrt izpremeniti tako, da bi tekla železnica po levem bregu Soče in bi bilo postajališče v Stračicah. Menda se za to spremembo poteguje mestni magistrat. Prosimo naše državne poslance, da store vse, da se načrt ne izpremeni. Za naše Brice bi imela železnica le tedaj pomen, če dobe postajo v Pevmi. Mesto ima itak že dovolj železniških zvez. Zakaj bi se še tu oškodovala naša Brda? Zapupamo v razsodnost merodajnih činiteľjev ter pričakujemo, da bo železnica šla po desnem bregu Soče skozi Pevmo in Podgoro. To je želja in življenska potreba naših Brd. Naj se gleda na korist prebivalstva in ne na kaprice mestnega magistrata!

Opozarjamo na jutrajšnji nastop telovadec v Št. Andrežu ter na veselico, ki se bo vršila po telovadbi.

V Grgarju bodo blagoslovili na praznik sv. Petra in Pavla zastavo tamošnjega „Slov. kat. izobraž. društva“. Pri tej priliki se bode vršila popoldne velika ljudska veselica, pri kateri nastopijo društva iz Kronberga, z Ajševice, iz Solkana iz Deskel, iz Št. Ferjana in domače društvo. Obeta se lep praznik.

V Mirnu bi se morale uže vršiti nove občinske volitve, a tamošnje županstvo ni „znalo“ napraviti pravilno volilnih imenikov. Dobri bi bili seveda imeniki, ako bi se za nje nikdo ne zanimal, a ker je v Mirnu „premagala luč temo“, vidijo tudi slepci napake v njih.

Tombola. — V Sovodnjah priredi društvo „Zvezda“ običajno tombolo na denarne dobitke v nedeljo dne 4. julija na senožeti ob Vipavi. Činkvina 100

K. tombola 200 K. Srečke po 40 vin. Tombola se začne po 5. uri zvečer.

V Gradežu je sedaj 2100 ptujcev.

Požar je nastal v Oseku v nedeljo popoldne v hlevu posestnika g. Rijavca. Zažgal je baje neki berač, ki je kadil cigareto v hlevu. Sosedje so ogenj koj pogasili.

V Korminu so na tamošnjem izvoznem trgu naši Brici prodali 12.695 kvintalov črešenj in to v času od 26. maja do 25. junija. Poprečna cena je bilo 24 K za kvintal. Minulo leto v ravno istem času se je prodalo na korminskem trgu le 8000 kvintalov črešenj.

Veselico in sicer šolsko prirede dne 29. t. m. ob 4 in pol uri pop. na dvorišču gosp. Valentinčič v Plaveh. Na vsporedu so: različni zbori, deklamacije, prizori, igra, dirka in umetelen ogenj. K obilni udeležbi vabi vodstvo.

Stekel pes je dne 15. t. m. v Opatjemselu obgrizel tri otroke, katere so poslali v Pasteurjev zavod na Dunaj in sicer 10-letnega Franca Pahorja, 12-letno Marijo Peric in 15-letnega Andreja Perica. Psa so ubili. Pravijo, da je bil pes ugriznjen od drugega steklega psa.

Tudi v Podgori je stekel pes ugrizel Mihaela Fabris v desno nogo. Kakor se vidi, se spet pojavljajo stekli psi. Kje so nagobičniki?

Obesil se je v četrtek v Krminu na neko drevo dosedaj nepoznan človek. Sodijo, da je iz Brd doma. Potem ko so ga fotografirali so ga odnesli v mrtvašnico.

Desno roko si je zlomil 18-letni Alojzij Ušaj iz Ustij pri Ajdovščini. Ulomil se mu je vrh nekega drevesa. Zdravi se v goriški bolnišnici.

Oglas gledé podaje napovedi za odmero občne pridobnine v smislu zakona z dne 25. oktobra 1896 drž. zak. št. 220 za priredbeno dobo 1910—1911 v neposrednje državnem mestu Trstu in okolici, v pokneženi grofiji Goriški in Gradiščanski ter v mejni grofiji Istrski.

Po § 39. zakona z dne 25. oktobra 1896 drž. zak. št. 220 o neposrednih davkih se ima občno pridobnino, ki je v prvem poglavju imenovanega zakona urejena, odmeriti na podstavi napovedi, katere morajo podati davku podvrženi posamezniki. Pozivljajo se torej vse one stranke, ki izvršujejo v neposrednje državnem mestu Trstu in v okolici, v pokneženi grofiji Goriški in Gradiščanski ter v mejni grofiji Istrski kako obrt, ali se pečajo s kakim drugim opravilom, ki donaša dobiček, ter so zato v smislu § 1. imenovanega zakona podvržene občni pridobnini, da sestavijo vestno in kakor najbolje vedo, resnično napoved za priredbeno dobo 1910—1911, ter da jo, ali pismeno izročijo ali ustmeno javijo v času od 1. julija do 1. avgusta 1909 pristojni davčni oblasti I. stopnje (c. kr. davčnima administracijama v Trstu — Piazzetta della chiesa evangelica št. 2., III. nadstropje in Corso št. 37, II. nadstropje, odnosno c. kr. okrajnim glavarstvom ali onim c. kr. davkarijam, ki se nahajajo v krajih, kjer ni c. kr. okrajnega glavarstva). Tiskovine za napovedi dobe se brezplačno pri navedenih oblastih in uradih. Stranke, ki želé podati svoje napovedi ustmeno na zapisnik, se pozivljajo, naj pridejo v lastnem interesu radi poznejšega navala strank, prej ko mogoče k pristojni davčni oblasti I. stopnje, odnosno v bližnjo c. kr. davkarijo, da oddajo svoje ustmene napovedi.

Jesenske orožne vaje za obseg 3. kora so se določile na naslednje termine: za pešce in lovce od 26. avgusta do 7. septembra in od 30. avg. do 11. septembra. Za trdnjavske topničarje (p. št. 4 in 3) od 19. do 31. julija. Za poljske in gorske topničarje: poljski topn. polki 7, 8 in 9 od 19. do 31. julija, pri p. št. 7 še od 2. do 14. avg., pri gorskem topn. polku št. 3 od 14. julija do 2. avgusta, od 3. do 22. avgusta in od 23. avgusta do 11. sept. Sanitetni oddelki št. 7, 8 in 19. do 31. julija in pri št. 2.

in 16. od 30. avg. in 13. sept. naprej po 14 dni.

Glavni dobltek državne loterije v znesku 200.000 K je dobil neki zidar, stanujoč v nekem dunajskem predmestju, katerega so njegovi sinovi v zadnjem trenutku komaj pregovorili, da je kupil srečko!

VII. avstrijski katoliški kongres se bode vršil na Dunaju v dnevih od 5. do 8. septembra t. l. Delajo se zanj velike priprave.

Podbrdom se brzovlak, ki prihaja z Jesenic ob 8:44 zj. ne ustavlja več. Ta vlak je bil najprimernejši za one, ki imajo večkrat posla v Tolminu ali v Gorici.

Občinske volitve v Pulju razveljavljene. — Namestništvo je razveljavilo v vseh petih skupinah zadnje občinske volitve v Pulju.

Mešani in ženski zbori. Uglazbil Fran Ferjančič. Cena partituri K 3. -, glasovi po dva skupaj á 50 v.

V elegantni obliki na finem papirju stopajo pred nas te skladbe, deset po številu. Menda ne bo preveč, če rečemo, da so skladbe zelo dobre, izvečine naravnost izvrste. F. Ferjančič ima svoj poseben značaj v kompoziciji, diči ga slovensko čuvstvovanje, odeto v najboljšo moderno obliko; originalen je, skoro da vedno zelo živahen in kar je največ vredno; vedno najde značaju besedila. jako primeren izraz v glasbi. Skladbe se dobe v „Kat. bukvarni“ v Ljubljani.

Opozarjamo na današnji oglas Kolinske tovarne za kavine primesi, o katerih podajamo naslednje poročilo, da seznanimo slovensko javnost s tem slovanskim podjetjem. Kolinsko tovarno za kavine primesi je poklical v življenje arhitekt Č. Křička. Leta 1895 je bila dograjena nova tovarna v Kolinu in sušilnica v Řečianih. Mlado podjetje se je moralo v početku svojega obstanka boriti z raznimi težkočami. Vztrajnosti ustanoviteljev pa se je vendar posrečilo polagoma pospešiti razvoj podjetja. Leta 1898. se je pretvorilo podjetje v delniško družbo češkomoravskega trgovstva s temeljno glavnicco 600.000 K. Rapidno se množeči promet je primoral družbo, da je ustanovila podružnično tovarno v Prostějovu na Moravskem, v kateri namen je bila izdana nova emisija delnic v znesku 400.000 K. Letos je napravila družba v svojem razvoju pomemben korak naprej v tem, da je od g. Ivana Jebačina kupila tvrdko in varstveno znamke „Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani“. Delniška glavnicca je bila za prve potrebe zopet zvišana za 200.000 K. V Ljubljani sezida družba še v tekočem letu popolnoma novo po najmodernejšem načinu urejeno tovarno, tako da postane Kolinska tovarna za kavine primesi podjetje vsega slovanskega trgovstva. Podjetju, ki prinese v Ljubljano novega gospodarskega napredka, želimo na slovanskem jugu najboljšega uspeha ter njega izdelke vsem slovanskim rodbinam najtopleje priporočamo.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne izkaze srčnega sočutja o priliki nenadomestne izgube našega nad vse ljubljenega sina, oz. soproga, očeta in brata

ANTONA KRIŽNIČ,

ki smo jih prejeli posebno ob pogrebu pokojnika, se iskreno zahvaljujemo čč. duhovščini, čč. oo. kapucinom, gg. profesorjem ženskega izobraževališča, učiteljem c. kr. vadnice, gojenkam c. kr. ženskega izobraževališča, c. kr. uradništvu, g. županu in sploh vsem prijateljem in znancem, ki so spremili nepozabnega pokojnika k večnemu počitku.

GORENJAVA PRI KANALU, dne 26. junija 1909.

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Za mnogobrojni izkaz sočustva o smrti predrage tete, gospe

TEREZIJE JONKO,

izrekam tem potom presrčno zahvalo častiti duhovščini celega okraja, c. kr. uradništvu, gg. pevcem za ginljivo petje v hiši žalosti in na pokopališču, vsem bližnjim in daljnim sorodnikom, prijateljem in znancem celega okraja, ki so v veličastnem sprevodu spremili pokojno k večnemu počitku. Bog plati!

V Boveu, dne 19. junija 1909.

Žalujoči:

Pavlin Ivan.

Priloga našim rodbinam
Kolinsko cikorijo

Naznanilo.

Manufakturna trgovina IVAN MARCUZZI (dediči)
se preseli s 3. junijem t. l.

na TRAVNIK (Piazza Grande) št. 16.

Ob enem naznanja cenj. odjemalcem, da s 3. junijem
do 30. junija bo razprodajal vse svoje blago ki se sedaj
nahaja na TRAVNIKU (Piazza Grande) št. 24
s 30° do 50° popusta.

IVAN SCHINDLER,

Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

pošilja že veliko let dobro znane
stroje vsake vrste za poljedelstvo.

Mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje,
škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vile,
trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroj
za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke
za vodnjake in gnojnice, vodovode, železne cevi, svinčene cevi.
Od sedaj po zopet zdatno znižanih cenah!

Ravno tako vse priprave za kletarstvo: medene pipe,
sesalke za vino, gumijevе in konopljene cevi, gumijevе ploče,
stroj za točenje piva, škrinje za led, stroje za sladoled, priprave
za izdelovanje sodovke in penečih vin, mline za dišavo, kavo itd.
stroje za izdelovanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog,
šteberske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice; železno
pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodja in
stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje
pleskarje itd.

Vse s večletnim jamstvom!

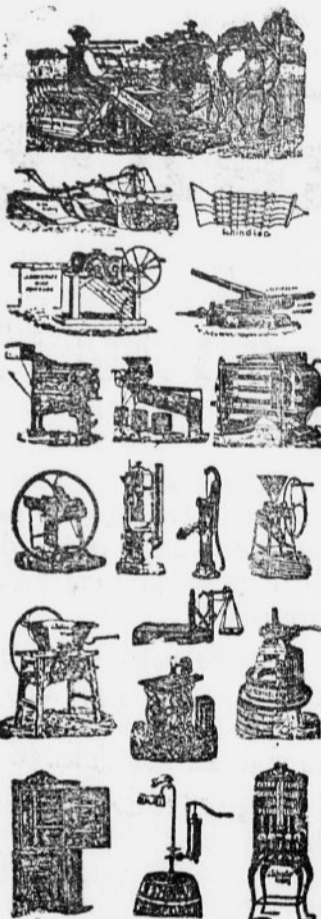
Po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke!
Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno,
prekupci in agentje zaželjeni. =

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Piše naj se naravnost

Ivan Schindler,

Dunaj III., Erdbergstrasse št. 12.

Stavbena Ivrka
Znidarčič & Stepančič

Gorica.

Tržaška ulica številka 29.

se priporoča sl. občinstvu in drugim
korporacijam za izdelovanje vsakovrstnih
stavbenih del.

Prevzema nadzorstvo in izdelovanje
načrtov ter statičnih računov.

Za obila naročila se toplo priporočata

Znidarčič & Stepančič

Svoji k svojim!

Staroznana narodna tvrdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26,

postreže pošteno in točno s pristnimi be-
limi in črnimi vini iz lastnih in drugih
priznanih vinogradov; potem s pylzenj-
skim pivom „prazdroj“ iz sloveče češke
„Meščanske pivovarne“, in izbornim proti-
vinskim pivom iz pivovarne kneza
Schwarzenberga v Protivinu na Češkem,
in sicer v sodčeh in steklenicah; z do-
mačim pristnim tropinovem I. vrste,
lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja
po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrške
države v sodih od 56 lit. naprej franko
goriška postaja.

Cene zmerne.

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec

v Podgori

na voglu železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opeko, ima ve-
liko zalogo vsakovrstnega trde-
ga in mehkega lesa domačega
in tujega, veliko zalogo pohiš-
ta, vinskih posod, tiskalnic itd.

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki
priliki „Šolskega Doma“.

Vir zdravlja

so alkohola proste
pijače, med kate- **Maršnerjevi**
rimi so nedosežni s pomočjo

šumeči limonadni bonboni,

(malinov, limonov, jagodni, črešnjev in
mareličin okus)

šumeča limonada.

Na leto se porabi
do 40 milijonov
komadov

Prvo češko delniško društvo za
orient.

Sladkorno blago in čokolado prej
A. Mavšner, Kraljevi Vinogradi.

Kolinska tovarna za kavne primesi

V LJUBLJANI

priporoča slovenskim rodbinam

„Kolinsko“, „Zvezdno“

in

„CIRIL - METODOVO“ CIKORIJO.